

mester a köveket úgy formálná, hogy mindig csak két egymás mellé kerülő követ venne figyelembe s így egymáshoz illesztve, faragva már minden nagyszerűen összeillene. Csak éppen az állapot hagyta volna ki a számításból, amire építenie kell s azt kellene azután a már készen lévő részekhez megváltoztatni. S ha ezt az épületeknél el is lehetne képzelni, annál kevésbbé a tanítás alapjánál, a gyermeknél. A gyermeket csak egy auláról kezdődő és tervszerű neveléssel lehet a nevelési elveknek megfelelően formálni, de egy külön-külön nevelési elvhez, kiváncsághoz nem lehet előre alkalmazható tenni.

Tehát úgy hiszem nyugodtan megállapíthatom, hogy a népiskolát nem rendezhetem a felsőbb, — akár polgári, akár gimnáziumok alá s ha valamiben nem volna meg köztük az összhang nem teremthetem meg azt a népiskola rovására.

Jogosan kérdezhetnénk azonban ezután, vajjon mi kifogásom lehet a második szempontot vallók ellen? Pedig ez, habár újabb felfogás, még sokkal tévesebb, mint az előbbi. Az a tizenkétéves gyermek (a hat, osztályú elemiről beszéltek) semmiképpen sem vihetett magával kész tudást, amit az életben majd fel tud használni. Minden tudása (az írás, olvasás kivételével) csak az indíték szerepét töltheti be, amihez az életbe kikerülőeknek saját maguknak kellett megszerezni, saját erejükből a reális tudást. Már most világos ebből, hogy az iskola se törekedhet másra, minthogy minél jobban képessé tegye a gyermeket a későbbi reális, — vagy mondhatnánk — aktuális ismereteinek megszerzésére. Vonatkozik ez arra, aki tovább tanul, de arra is aki, elhagyja az iskolát végleg.

Menjél többször gondol ezekre az ember, annál világosabbá válik előtte, hogy iskoláink sorsa, művelt-

ségünk magasra szökkenése a népiskolák és középiskolák, gimnáziumok egymást szervesen egészítő viszonyán fordul meg. Ha már az alapkérdésekben, a gyökérnél zavar van ez fölfelé mindig nagyobb zavarrá torzul.

Soha nem volt aktuálisabb jól megvitatni ezt a kérdést mint most, amikor a nyolc osztályú elemi életbeleptetésével a gátló körülményeket végképpen el lehetne tüntetni. Ugy hiszem már elég tapasztalatunk lehet, hogy véleményünk mondjunk: mennyire vagyunk ma ezzel az összhanggal? Mit ad és esetleg mit kellene adni a nyolc osztályú elemiinek, illetve népiskoláinak.

Gyökérnél kell kezdenünk a vizsgálódást s a gyökér, az alap itt van a népiskolában. Ugy kellene, hogy összeüljünk és megvitassuk. Nézzünk szembe a gondolattal, de lássuk is egymást és egyformán tudjuk mit akarunk, mit szeretnénk...

SERES JÓZSEF

Ahogy a diák látja az osztályozást. Az osztályozás kérdése az utolsó 10 év alatt többször megszólaltatta pedagógusainkat. A vélemények nagyon megoszlának. Voltak és vannak olyan elmélkedők, akik igen kemény hangon elváltottak padjára ültetik az osztályozó tanárt.

Ankétot rendeztem a tanítónők képző IV. és V. osztályában, ahol már a növendékek megfelelő pedagógiai érzékkel is rendelkeznek s névtelen választ kértem a következő kérdésekre:

1. Milyen emlékem van a régi érdemjegyeimről?

2. Milyennek gondolom az igazságos osztályozást?

A kérdést minden előkészítés nélkül, váratlanul adtam. Kidolgozási idő: 8 perc volt. 65 választ kaptam.

A kapott válaszokat három jegy szerint csoportosítottam: az igazságságot, méltányosságot és az igazságtalanságot megállapító növények csoportjára. A méltányosság csoportjába azok kerültek, akik azt állapították meg, hogy jobb érdemjegyet kaptak, mint reméltek. A válaszok így a következőképpen alakultak:

igazságot talált az osztályozásban harmincnégy,

méltányosságot tizenhét,
igazságtalanságot tizennégy.

Milyennek gondolom az igazságos osztályozást? kérdésre egészen homogen választ kaptam. A növények átlaga stílusbeli és mélységbeli különbségekkel az igazságos osztályozás feltételének tartja: ne csak az eredményt, de a munkát is értékelje a tanár, vegye figyelembe a tehetséget és a család szociális viszonyait.

Milyennek gondolom az igazságos osztályozást?

„Egy tanító sohasem tud eléggé igazságos lenni. Azt még senki se érte el, hogy mindenki meg legyen elégedve az osztályozattal. Hogy igazságos legyen, ismernie kell, hogy milyen a gyermek, hol, hogyan, mikor és meddig tanul? Sok fáradtságába kerül-e a tanulás, ezek után, hogy felel, ha nem tud felelni mi ennek az oka. Ehhez pedig az kell, hogy a tanító érintkezze a szülőkkel. Csupán jegyekből, feleletekből nem lehet osztályozni.

...„Ne a hatalmát akarja megmutatni a tanár. Értékelje a jeggyel a diákokat“...

...„Legigazságosabb úgy lenne, ha a tanító előtt csak az esetek állnának egyén nélkül, különben egy egy előítélet könnyen eltérítheti az igazságtól“...

...„Nemcsak azt kell figyelembe venni, hogy milyen az a felelet, hanem azt is, hogy az eredményt mennyi fáradtsággal érte el. Nem né-

zem az érdeket és a külsőségeket. A körülményeknek is nagy fontosságuk van, mert lehetnek gátlásai a gyermeknek pl. betegség vagy családi tragédia stb. Ez nagyon leköti a gyermek figyelmét és a legjobb akarat mellett sem tud felmutatni jó eredményt. Ezeket figyelembe kell venni és azután osztályozni“...

...„Sok diák otthon tanul, tudja is a leckét. Mikor felhívják elfelejti. Ha hirtelen leültetik, ott a rossz jegy, pedig tanult. Van ellenben bátor, talpraesett gyermek, akinek könnyű a felelés. A tanító érdeklődjék a gyermek szorgalmáért, a feladatok elvégzési módját is nézze és körültekintés után adjon osztályozatot. Akkor lesz igazságos“...

...„Szerintem az osztályozásnál 2 tényezőt kell figyelembe venni: a tehetséget és a szorgalmat. Hamindkettőt jól ismerem, összeegyeztetem és az érdemjegyet ilyen megfontolás után adom. Így azután, biztos, hogy igazságosan osztályozom. De ha az osztályozásnál érdeket nézek vagyis azt, hogy kitől mit kaptam és az előbbi 2 tényezőt figyelmen kívül hagyom, akkor igazságtalan vagyok“...

...„Általában úgy vettem észre, hogy azok a tanáraim, akik csak ritkán használtak noteszt, akik továbbá több teret engedtek a növényeknek egyéni elgondolásának kifejtésére és nemcsak a könyv szövegét kérdezték, igazságosabban osztályoztak“...

...„Ugy osztályozzon a tanár, hogy legjobb lelkiismerete szerint nyugodtan nézhessen a jó Isten szemébe“...

Jól látja-e a ma diákja az igazságos osztályozást? A diákszemek meglátásaira feleljenek a tanárszívek.

PLAVITS M. FREMIOTA

